DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LVCÆ ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS II. IANVARII.

M. GILBERTO PVYLON, Doctore Medico, Præſide.

An cæcitas individuus variorum morborum aſſecla?

ANIMA rationalis corpori mancipata, ſubſtantia eſt incorporea, ſenij ut interitus neſcia, re ſimplex, virtute multiplex, omnium ſuarum facultatum ſtipata ſatellitio ſemper & ubique ſuas omnes nata obire functiones, ubique non obit. In cerebro imaginatur, intelligit, non in corde; in aure non videt, ſed in oculo; non ſemper: verùm ubi ſic ſe habent omnia, ut nihil illi deſit eorum, quæ ad viſum concurrunt & conferunt. Concurrunt objectum proprium & commune per unam eandemque ſpeciem, oculus per illius receptionem & perceptionem, confert medium tanquam vehiculum illi tranſitum præbens; id corpus eſt, (non vacuum) perſpicuum, non omne perinde, & motus expers. objectum proprium lux & color, neutrum intentius: illa quo remiſſior & medium tenebris magis obſitum, viſus aciem ferit potentiùs, etiam eminùs; eo illuſtrato non ſentitur (tametſi careat contrario) hic ſecus ex diverſa opaci, perſpicui & lucidi permiſtione; vel ex varia luminis refractione & reflexione genitus. Lumen lucis comes individuus, & jugis proles, perſpicui actus; lux & color opaci: hoc imaginem ſui oculo dum imprimit, non ſolam qualitatem, qua aſpectabile eſt, verùm & magnitudinem, figuram, numerum, motum & quietem objicit (non unius ſenſus objecta) de quibus ut rectè judicet viſus, præ ſui exilitate, vicinia aut diſtantia nimiis, motus obſcuritate, vel poſitu non è directo, hujus cenſuram non declinent, aut fugiant. Itaque medij, vel objecti, non oculi vitium aliquod ſi efficiat, aliter quid à viſu renuntiari, quàm ſit in rebus, ut ſi porticum paris ubique latitudinis in altero extremo anguſtiorem infamet: vel fixum palum in aqua inflexum aut fractum aſſerueret adversùs conſcientiam integritatis, prævaricationem illi exprobrare nefas eſt: Vel invaletudinem aut impotentiam, quod in minimis animalculis pabuli tranſmittendi, decoquendi defœcandique membra non apprehendat. Oculum componunt aut conſtituunt, tunicæ quinque, ligamenta varia, humor unus, corpora duo, venæ duæ, arteriæ totidem, nervus unus, ſpiritus inſitus & influens. E tunicis ſola cornea totum oculi bulbum inveſtit, parte ſua antica tenuior & tranſlucida eſt, arachnoides læviſſima, tenuiſſima externam cryſtallini ſuperficiem duntaxat tegit, tota diaphana: illa ut emiſſitias lucis & coloris ſpecies tranſmittat, & quidem faciliùs, hæc ut cum cryſtallino admiſſas & receptas infrænet ac ſiſtat, non penitus ſemper, & ſenſu percipiat: utraque coloris venarum & arteriarum exſors, ut fideliter. Cæteræ ne opacitate ſua aditum illis occludant foramine perviæ ſunt, & quidem inæquali. Extima candida maiorem iridis circulum efformat, uvea minorem, amphibliſtroides cryſtallino omnino æqualem, priori majorem. Solius medij circuli una non eſt conſtanſque amplitudo, ea nunc major, nunc minor, pro luminis & coloris intentioris occurſu, abſentia, vel ſpirituum appulſu: minor fit pupillæ coarctatione, major dilatatione, per illam acceſſus fit ad cryſtallinum: per hanc ab eo receſſus: illa actio eſt, hæc non item. an pupilla res quædam inanis eſt? Nequaquam. Limbulus eſt membraneus, perinde ac iris latus, orbicularis, in umbilico circulariter pertuſus, vagus, nulli parti adhærens, uni rhagoeidi continuus: is crebris repentinis & contrariis cietur motibus, quibus ne uvea à cornea (cui per tenuia filamenta & exiles vaſorum ſurculos ubique conjungitur) divellatur, utramque arctè copulavit natura ligamento lato, circulari, ab innumeris fibris rectis iiſque brevibus admirabili ſerie adjectis firmiore, crepidine craſſiori ad pupillæ exortum converſa; colore naturali, ab uvea quidem diſſimili, adſcititio plane ſimili, eoque fuſco ad ſpirituum cryſtallini & vitrei corporum ſplendorem tuendum & conſervandum. Amphibliſtroides cerebri productio, officio tunica, non ſubſtantia, vitrei nutrix, nitoris illius munimentum, ſpiritus influentes in totum oculum diffundit, & eos rerum externarum ſenſatione impræguatos ad cerebrum revehit, cum aranea tunica ſic coit, ut non unio utriuſque, ſed continuitas videatur, quam roborat ligamenti ciliaris per crepidinem coalitus, ut reticularem per fibras omnes rectas adhæſus. Humor aqueus, tenuis, purus, limpidus, copioſus, lumen & rerum formas refringit à perpendiculari, ut corpus cryſtallinum ſua tectum membrana διαφανὲς, λαμπρὸν, ἢ καθαρὸν, parte ſua poſtica planè ſphæricum, ἀσκέπαστον ἢ γυμνὸν χιτῶνος, oculi pars princeps ad perpendiculum, qua refractione in punctum deſinente, lumen debilius magis unitur, roboratur, objectorum ſpectra vegetiora altiùs imprimuntur, impreſſa hærent & percipiuntur: ſi quando penitus non reſtitent, corpori vitreo ἀχρόῳ, pellucido, ſenſus compoti, molliori quàm ſit cryſtallinum (cum quo viſus ſocietatem init,) inſculpuntur, & ab eo ſentiuntur, nec reflectuntur, ſed in ejus mollitie contabeſcunt, paulatimque intercidunt. Nervus unus maximus plurima ſubſtantia medullari conſtat, per quam à quarto cerebri ventriculo ſpiritus influentes uberrimi derivantur. Vena & arteria duplex, interna una, externa altera, illa nervo optico accumbit, parteſque oculi globo contentas alit; hæc externas: earum origo diverſa: ligamentorum vices gerunt ſurculi venæ à plexu coroide, arteriæ à reti mirabili & membranarum ſtamina. Spiritus ingenitus igneus, lucidus, per vitreum & cryſtallinum quoquoverſum fuſus, quicum influens ejuſdem naturæ & indolis, non modò permiſcetur, ſed & in univerſum oculum dimanat: ut oculo affabre compacto & conſtituto viſus erroris & fallaciæ reus eſſe nequit, ſic vel unius rei neceſſariæ carentia, vel ejus à naturali ſtatu egreſſione hebeſcit, hallucinatur aut omnino intercipitur. Inter corporis partes nulla eſt, quæ tot morbis eſſentiâ, causâ, vel affectâ parte diſcretis ſit obnoxia, eorum numerus ſine numero: omnes tamen viſus hebetudine, hallucinatione & cæcitate ſeſe proferunt: hæc in ægros tantùm cadit, illæ etiam in ſanos ac valentes, hæc non unius morbi, verùm eorum omnium, à quibus infertur ſignum eſt & aſſecla.

SI vitam lucis uſus à morte diſtinguit cæcitas mortis quoddam genus eſt ipſa morte gravius, quæ doloris & ærumnarum ſenſum metumque omnem adimit, adeoque malorum portus, & optatum miſeriarum effugium: illa acerbioris vitæ exordium & curriculum; hoc ſaltem ſolatio lenienda, quod ſi una eſt illius natura, non ſors una. In viſus (hoc eſt ſenſus cæteris dignitate, utilitate & certitudine anteſtantis) privatione omnimoda, vel imperfecta poſita conſiſtit; in hac lucis intentioris obſcura eſt perceptio, in illa lucis & coloris nulla: utraque, ſequitur morbi, cujus ſymptoma eſt, conditionem, qui ſi nec naturæ vi, nec artis opera elui poteſt; nec illa deſinet unquam: eo verò quacunque ratione ſublato, ipſa protinus, ut umbra corpore opaco ſummoto evaneſcit, ceſſet neceſſum eſt: utriuſque ſiquidem par omnino ratio; utraque caligo eſt, hæc inchoata, denſa illa & abſoluta: hæc corpus, illa morbum neceſſariò conſequitur; habet hæc à corpore, quod in rerum natura exiſtat, à morbo illa: corpus ita hujus cauſa eſt, ut lumen concauſam habeat; illa à morbo & illius parente ſoboleſcit, at ab hoc interventu morbi utraque fluxa eſt & in perpetuo motu; quocirca ut ſit, actualem cauſæ ſuæ influxum requirit: hinc eſt quod cæcitas tam arcto cum morbis à quibus orta procedit, nexu cohæreat copuleturque, ut nulla arte ſolvi poſſint, imò ne mente quidem abſtrahi, quin ipſa protinus eſſe deſinat.

SANITATIS, morbi & intermedij ſtatus genus unum, conſtitutio ſtabilis non fugax partis, vel totius corporis, non humorum, quæ ſi ex naturæ legibus, ſanitas eſt; ſi parum deffectat, ſtatus neuter; ſi multùm, morbus. Naturalis & morboſæ conſtitutionis ratio diſpar, illa partis congruentem cujuſque naturæ & ætati temperiem deſiderat, concinnam ad uſum, functionem, vel opus conformationem (quæ ex meatu, cavitate, lævitate aut aſperitate conſtat) magnitudinem, numerum, ſitum, ac connexionem, ejus unitatem, & ad ſenſum ut & motum ſpiritum influentem à cerebro: huic vel unius horum vitium, vel defectus ſufficit. Hinc morborum multitudo & varietas, quibus pars unaquæque oppetitur: quæ eò major eſt, quò pluribus ad obeundum munus ſuum opus habet. Naturalis conſtitutionis effectus & ſignum actionis integritas cum robore vel imbecillitate: morboſæ manifeſta ejus læſio, quæ multiplex, graviſſima ejus interceptio aut abolitio, quæ in oculo cæcitas, multorum & variorum morborum partus inauſpicatus, plurimùm inter ſe diſcrepantium, at in effectu (ratione tametſi diſſimili) in ægrorum perniciem conſentientium.

CÆCITATEM inferunt morbi, qui viam rerum externarum ſimulachris ad oculi bulbum, vel præcipuum viſus organum præcludunt. Ad illum utriuſque palpebræ invicem coalitus, vel cum corneâ tunicâ adhæſus & pterygium, non omne, (vetuſtum tutiùs hamo vel lino ſuſpenſum reſecatur, quàm collyriis exedentibus abſumitur.) Ad hoc leucôma ὑπόπυον (citam tunicæ corneæ ad iridis partem inferiorem ſectionem poſtulat) uveæ procidentia, quæ multiplex, μυοκέφαλον, μῆλον, ἧλος & ſtaphyloma, hoc ſine ragoeidis prolapſu interdum eſt, & ab alio candore diſcernitur: ab his orta deformitas tollitur arctiore ligatura; ſummitatis amputatione, vel triangulari vulnere inflicto ferro craſſiore, acuto, trina acie inſtructo, punctim adacto: his viſus non reſtituitur: (neque tamen promiſcuè utendum) pupillæ phthiſis, non quævis humorum confuſio, cataracta decuſſui matura, omnis ſpecie orbicularis, re non item, cujus una non eſt generationis ſedes, nec materia, color varius, figura multiplex, ſimplex, vel gemina, nonnunquam in folliculum efformata liquorem lacti analogum continet. Is obex removetur paracenteſi oculi, acus ductu obliquo & ſui infra vitreum depreſſione, quam non connexus aut adhærentia operoſam facit, ſed continuitas, & eò magis, quò plus induruit, lacerari, non decuti totus debet. An liquor lacteus punctione vacuandus paulatim, priùs quàm cyſtis ejus acu deprimatur? An is effuſus paulatim humorum σύγχυσιν excitabit? Equidem, at fugacem & ultro deſituram. Qui lucis aut colorum judicem de ſuo throno incauti deturbant, glaucomatis affinitate cum ſuffuſione deluſi errore proſpero inſcij benefaciunt nonnunquam. Nequeunt externa viſus objecta imagines in cryſtallino delineare, humoris albuginei (in juvenibus naturâ non arte reparabilis) effluxu, glaucomate, totius cryſtallini tabe ac ſquallore inemendabili, vel è propria ſede dimotione. Conceptas non percipiunt ſenſiuntque cryſtallinum & vitreum ſpirituum influentium, ad viſum edendum neceſſariorum copia fraudata, vel partium omnium nobiliſſimæ morbis, qui ſpirituum ad externos ſenſus commeatum intercludunt, vel cum à ſuâ conſtitutione naturali ſic digreſſa eſt, ut nullos aut pauciſſimos cudere valeat, quemadmodum in brevi morituris, jam effætis viribus, evenit. Vel nervi optici infarctu, ejus ſtegnoſi ab incubante tumore, aut ſubſtrato, vel à venâ & arteriâ illius comitibus nimio ſanguine turgentibus, vel eo in partem capitis poſticam retracto ab abſceſſu, aut tumore aquoſo partium adjacentium: vel in anticam ſic producto, ut totus oculus altero longè major extra cavum orbitæ protuberet; vel concidentiâ, eo emollito, vel eo cùm oculum ſubit, coarctato ab ariditate tantâ, ut & inibi duo corpora rotunda, oblonga, oſſeæ naturæ concreſcere poſſe uſus & viſus nos docuerint: Propoſitis modis omnibus viſum præripiunt totius oculi atrophia, vel is ſic erutus, ut illius effigies quædam aut veſtigium tantùm ſuperſit. Morbi omnes viſui officientes oculo meritò adſcribuntur, ſive partes, quibus inſident ipſum componant, ſive non: horum alij partem unam afficiunt, ut ὑπόχυμα & humorum confuſio. Partes oculi alias uno morbo infeſtantur, ut cùm cryſtallini nitor ac ſplendor in glaucum colorem degenerat: alias multiplici cùm id ipſum prorſus exaruit: tunc quippe ab ingenitâ deſcivit temperie, figura vitiata, lævor corruptus, mutatus ſitus: hos omnes ſive unius, ſive variarum partium affectus ſint, varios ac multiplices eſſe, ſenſus judicat, ratio confirmat. [...] ut leucoma: alij duas, ut ſtaphiloma: alij omnes, ut oculi atrophia, alij nullam, & hi totius oculi morbi ſunt.

CÆCITATIS una eſt eſſentia, unius membri propria, homini cum brutis animantibus communis, non omnibus, non ſemper. Ejus ſpecies multiplex, perfecta vel imperfecta: à nativitate vel adventitia; ex longo temporis tractu contracta vel repente inducta: prævio morbo, eoque male morato, vel nullo: recens vel vetuſta: tunicarum cæterarumque partium oculi nitore integro ac incolumi, vel eo temerato; paſſim cum deformitate & ea impari; curationem admittit, vel remediis medicis eſt ἀναποτέλεστος. Ejus cujuſcunque ſit ſpeciei & morbi, cujus infelix eſt ſoboles, ſors non una: Quam ſanguis plus æquo exuberans parit, ut & ſurditatem, ſolvit liberalis ejus evacuatio, naturæ robore concita vel arte molita. Ex lue venerea ortam ptyeliſmus, quidni & alterius morbi maligni conſectariam? ξυμπτώσει & ἐκπιέσμῳ, tempeſtivus hidroticorum uſus remedio eſſe poteſt, ut confirmato ὑποχύματι una παρακέντησις revera eſt. An homo ſolus emiſſo humore cæcitate liberatur, quin potiùs occæcatur: at viſus juveni reſtituitur. Si quis hirundinum pullis etiamnum juvenculis oculos pupugerit, cæci fiunt, convaleſcunt & denuò viſum recipiunt, non chelidonij majoris aut variorum calculorum, qui in nidis reperiuntur appoſitione. Serpentum catulis & hirundinum pullis erutos oculos renaſci fabuloſum eſt. Nervi optici ἀπόῤῥηξις & ejus contractio à ſiccitate nimiâ, vitrei & cryſtallini glaucoma & hujus tabes humorum σύγχυσις pupillæ phthiſis, procidentiæ uveæ genus omne, corneæ albugo ex profunda cicatrice genita, totius oculi macies, ſupra naturæ vires ſunt & induſtriam humanam ſuperant omnem. Horum uno morbo, vel altero, vel pluribus unam, vel plures partes ad oculum ſpectantes obſidentibus, perennis (aut aliis ſævientibus) temporarij carceris vicem ſubit corpus, & tenebroſo horret ſitu, oculorum gratia ac ſplendore non affulgente.

Ergo cæcitas individuus variorum morborum aſſecla.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Raymundus Vaſlet.
M. Claudius Berger.
M. Antonius de Sartes.

M. Carolus Baralis.
M. Ioannes Antonius Burgaud.
M. Germanus Hureau.

M. Florimundus Langlois.
M. Claudius le Vaſſeur.
M. Dionyſius Ioncquet, Horti Regij Botanicus Profeſſor.

Proponebat Lutetiæ FRANCISCVS VEZOV, Pariſinus, A. R. S. H. M. DC. LXX.